

nia a sopravveder. *Item*, scrive le galie candiole el si trova numero . . . , et come aspeta li arsilii per armar le do galie li a Corphù, et è stà auto ducati 1000 da' zudei fin qui, e uno citadin, chiamato . . . , à donato a la Signoria per questo armar ducati 200; e altre particolarità, *ut in litteris*.

In questa sera et tuto ozi, in la contra' di San Griguol, nel rio, fu fato certa festa di balli e altre cosse, *adeo* quella contra' fo in gran festa e durò fin hore . . . di note.

197 *Summus Pontifex hortatur Dominum ut velit deputare aliquod pecuniæ præsidium tutelæ Jaiææ obsessæ a turcis.*

LEO PAPA DECIMUS.

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

Quem nuntium habeamus e Dalmatia ac ex eis regionibus, quæ, hospitibus turcis finitimis, quotidianis calamitatibus ad universum excidium, nisi Deus prohibeat, trahuntur; quam tristem, quam gravem, atque his temporibus quibus inter principes christianos discordiæ in dies ingravescunt; quam periculosum, volumus nobilitatem et dominationem vestras ex litterarum illinc ad nos missarum exemplo cognoscere certe. Qui eas scripsit, venerabilis frater Petrus episcopus Wesprimiensis, est vir non modo virtute et integritate præditus singulari, sed etiam in bellis turcarum exercitatus, peritus hostium et regionum illarum, cui asseveranti summam fidem non habere non liceat. Eas nos litteras cum legissemus, percussi animum atroci nuncio, omnes apud nos Regum et Principum Christianorum legatos vocavimus litterisque recitari jussi fecimus participes doloris nostri, reque agitata et aliquandiu consulta quoniam nunc, quod maxime erat optandum, sanctæ expeditionis generaliter suscipiendæ ratio nulla apparebat. Quid interim extrema christianæ fidei pericula postulerent, quidque nos requireremus ut ad suum quisque principem diligenter perscriberent, mandavimus. Quo, etsi non dubitamus officio functos esse, tamen visum est nobis has etiam ad vos litteras conscribere, nobis dilecti filii, si aut conscii nobis ipsis non essemus quantum sit a nobis pro communi pace conficienda laboratum, aut his populis fidelibus jam exatio proximis ita aliena subsidia peteremus, ut nostra illis negaremus profecto judicaremus, nos parum dignos esse, quorum aut monitiones audirentur, aut postulata admitterentur. Neque tali officio a nobis præ-

termisso, ferre possemus hunc angorem animi atque hanc acerbitatem, qua ex infelici eventu filiorum nostrorum nobis accidit. Nullus enim gravior est apud hominem metuentem Dei, quam culpæ admis-
sæ dolor; sed quanto et in pace suadenda nihil est 197 *
a nobis studii laboris diligentiae reliquum factum, et per hos dies subsidiis ad illas partes, tam pecuniæ quam aliarum rerum necessariarum transmittendis, magna onera sustinuimus. Ideo, neque diffidemus Deum quandoque pro sua infinita misericordia nobis affuturum et illud equum esse arbitramur, ut pro suprema calamitate a fide Christi propulsanda cæterorum principum qui Deum verum agnoscunt et adeo sunt largiter ornati studia et auxilia nobiscum convenient, ac illud quidem quod non solum optimum, sed etiam privata odia et inimiciæ deponerentur facillimum factum esset ut consensu et conspiratione christianorum principum communi, non de defendendis finibus nostris, sed de tota Asia Deo Omnipotenti et suæ sanctissimæ fidei recuperanda cogitaretur. Utinam sperare possemus! optare certe non desinimus, et quo ad vita nobis suppetet, etiam agere et procurare non desistimus, quærentes apud Deum si non perfecti operis ut bonæ et piæ fructum voluntatis. Sed quando hoc tardius fit, imminetia autem pericula dilationem non patiuntur. Scribimus quidem et ad alios omnes; sed et nobilitatem et dominationem vestram per viscera misericordiæ Dei nostri, per quem eam spem eternæ felicitatis quæ recte agentibus in cœlo proposita est, hortamur et requirimus, omni animi studio, ut ex eis opibus quæ vobis a Deo tributæ sunt, partem aliquam in ejusdem Dei honorem et miserorum fidelium salutem conferre velitis. Hoc nos superioribus diebus fecimus, et per binos nuntios nostros, prius per venerabilem Vincentium episcopum Ottociensem ad confinia Dalmatiæ frumentum, pulveres, tormenta, pecuniam ad summam septem millium ducatorum, itemque, paulo post, per dilectum filium Bernardum cantorem agriensem, cubicularium nostrum, ad carissimum in Christo filium nostrum Vladislaum Ungariæ regem illustrissimum viginti millia ducatorum in pecunia numerata transmissimus; quæ subsidia etsi Deo ita dispensante, ut credimus, tum illuc pervenerunt aut perventura sunt. Cum maxime erit opus post clades, videlicet acceptas animis aliquantum reficiendis, tamen non sunt tanti ut universum pondus possint sustinere, ac alia quidem missuri sumus; sed soli omnia non possumus. Videtis, autem quantum necesse sit clade ex duabus partibus accepta et copiis ungarorum pro-